

mellett az illető egyén tenyészképességének megakadályozására szolgáló operációt rendelhet el...”

Míg tehát Európában még, így Svájcban, csak az elmebetegekkel szemben való védekezés terén folynak szerény kísérletek, addig Észak-Amerika emellett a büntettes hajlamok átöröklésének lehetetlenné tételével igyekszik a társadalmi védelmi célt a megvalósítás terén egy újabb lépéssel előbbre vinni.

(Bűnügyi Szemle, 1913. évf. 1. sz.)

A periodikus napok és évek teóriája a büntettes hajlamok átöröklése

Az átöröklés tanára általában s így a büntettes hajlamok átöröklésére vonatkozó ismereteink szempontjából igen figyelemre méltó a periodikus évek és napok kérdése.

Aktualitást ad pedig e különben csirájában már a pithagoreusok által sejtett tételnek az a körülmény, hogy a nemrég lefolyt német orvosok és természetvizsgálók bécsi vándorgyűlésén Swoboda egyetemi magántanár előadásában ez új természettörvény-jellegű formulázásban jutott kifejezésre.

Az életfolyamatoknak periodikus, időhöz kötött változásával Fliesz (Der Ablauf des Lebens. Wien, 1905.) és Swoboda (Die Perioden des menschlichen Organismus in ihrer psychologischen und biologischen Bedeutung, Leipzig, 1904.) foglalkoztak először részletesebben. Kutatásaik eredményeképp megállapították, hogy az összes életjelenségek, tehát úgy a szomatikusak, mint a pszichikaiak két véglet: az emelkedés és az esés pólusai közt oszcillálnak. A férfínél a periodicitás 23, a nőnél 28 napos. Amint Fliesz kifejti: “Az élő substantia, melyből minden élő lény, emberek, növények és állatok felépülnek, egy olyan mechanizmust rejt magában, mely éppúgy lejár, mint az óra, csak hogy az ő jelzőkészüléke 23 és 28 nap után üt.” De e tétel büntetőjogilag igazi jelentőséget azzal nyer, hogy a fenti kutatók szerint: ezek a periodikus megnyilvánulások nem pusztán az individuumban lüktetnek, hanem egy egész generáció tagjait befolyásolják. Vagyis a szülőktől a leszármazók amint átveszik az alakot, járást, tekintetet és nyelvet, úgy öröklik át napjaik ritmusát, írja Fliesz.

Swoboda immár említett előadásában a kérdést tovább fejleszti és az átöröklés szempontjából az emberi életkor héttel osztható éveit emeli ki. “Amint mindenki hét évenként — írja Swoboda — a maga egyéni létében renaissanceát éri el, akként ünnepli ugyanazon ritmusban feltámadását a maga utódaiban.” Ez a törvény magyarázza a gyermekeknek szülőikhez való hasonlatosságát. Az a gyermek, aki mint mondani szokás: “egészen az apja”, legnagyobb valószínűség szerint apjának 28., 35., vagy 42. életévei valamelyikéből származik, s az a gyermek, melyik az anyjához üt, az anya hét évei valamelyikéből. Ezt Swoboda egész halmaz történeti példával igazolja.

Swoboda szerint e szabályszerűség annyira megbízható egymásutánban ismétlődik, hogy a természeti törvény jellegét ölti magára s így gyakorlati fontossága éppen abban áll, hogy nem szorítkozik pusztán a befejezett tények magyarázatára, hanem lehetővé teszi azoknak előre való bejelentését. Az élet ezen "időtörvény"-ével az összes átöröklődő betegségek és kriminális hajlamok praktikus szabályozást nyerhetnek. A héttel osztható életévek lévén azok, melyekben valaki tényleg átöröklít, egy patológikus vagy büntettes gyermeke, ki e terhelt apa 28, 35. stb. éveiből származik, legnagyobb valószínűség szerint szintén patológikus, illetve büntettes fog lenni, míg fordítva, ha az anya terhelt és az apa egészséges, csak az a gyermek lesz legnagyobb valószínűség szerint ment a terheltségtől, melyik az apa hetes éveiből származik.

Swoboda tana, amint látható, bármennyire is magán hordja a természeti törvény bélyegét, még nagyon is valószínű számításokkal operál. S egy még kissé korai az átöröklés "időtörvényé"-ről beszélni. Mindamellett bátor kísérletezés az átöröklésben nyilvánuló szabályszerűségek magyarázatára, mely kriminológiailag s így kriminálpolitikailag is elsőrangú fontosságot rejt magában. Nincs más jelenleg hátra, mint a kísérleteket tovább folytatni s figyelemmel lenni a kérdésnek részükről különben elhanyagolt szociális oldalára is, mert a kivételeket hátha éppen a szociális tényezők magyarázzák?!

(Bűnügyi Szemle, 1914. évf.)

Kínvallatás Oroszországban — Adalék Oroszország mai büntetőjogához —

A büntetés fejlődésében — írja Kohler — államonként a legérdekesebb kultúrtörténeti dokumentumok tükröződnek vissza. Így mindaz, amit a kutatások rég letúnt idők büntetőjogából felszínre hoznak, büntetőjogi és kultúrtörténeti értékek.

A büntetés hosszú fejlődésének legsötétebb fázisa: a testcsontkító büntetések korszaka. Ezeknek közös gyökere a kínvallatás eredetére nézve a legnagyobb valószínűség szerint a régi keleti népek ordaláival közös származású. Megbízhatóbb emlékeink csak a görögöktől származnak, hol a rabszolgák ellen nyert alkalmazást. Innen megy át azután a rómaiakhoz, hol már azonban a szabad polgárok ellen is alkalmazzák; de több törvényileg előírt megszorítással. A nyugat római birodalom bukásával mindinkább elfajul s keleti vonásokat ölt magára. A római jog befolyása alatt, azután az egyházi büntetőjogban jut kiváló jelentőséghez. Ugyancsak római jogi behatások alatt nyer mind nagyobb elterjedési kört Németországban is. Külön önálló fejlődési irányai azonban már úgy a "Bamberger Halsordnung"-ban, mint a Carolinában felfedezhetők. A kínvallatás fejlődésében nálunk is elég színes szerephez jutott hosszú időn keresztül, mint ezt Vajna (Hazai régi büntetések) s különösen Komáromy (A boszorkányperek) munkái igazolják.

De alkalmazása már a XVII. század második felétől egész Európában mindinkább visszaszorul. Így különösen a boszorkányperek ideje kezd lealkonyodni. Majd az a nagy szellemi újjászületés, mely Beccaria, Howard, Voltaire stb. nevelhez fűződik: ezen az emberi nem kultúrfejlődéséhez tapadó sötét árnyfoltokat s szabad szellem fénysugaraival űzi el. Itt-ott még a XIX. században is régi kísértetként megjelen; a civilizált európai államokban azonban már csak mint jogtörténeti emlék ismeretes. De az európai kultúrállamok között izolált visszamaradottságban van egy állam-kolosszus, melyben még ma is élő valóság, hol az emberi élet még ma is oly értéktelen, mint akár Rettenetes Iván uralma alatt. Külön orosz terminológia juttatja kifejezésre e társadalmi osztály helyzetét, ők a smertniki: a halál jelöltjei, kikről nagy írójuk, Korolenko írt olyan megrázó könyvet, hogy Tolsztoj azt olvasva könnyekre fakadt.

De a halálbüntetés ily pazar alkalmazásánál van még nagyobb szegényfoltja az orosz igazságszolgáltatásnak s ez a kínvallatás. Erre vonatkozólag a nagy amerikai